

حيات

حيات د ائما ميانه... د بيا راهه هره حيات قاتلم...
- نجي -

اداره مركزي :

آفروده ، استانبول جاده سنده آفرو
معارف امينكي يانده كي داږه

استانبول بوروسي :

استانبولده ، باب عالي جاده سنده رسلي پرشنيه
اداره خانمسي خاښنده كي داږه
تلفون : ۳۶۰۷

نومبرسي هربرده ۱۰ غرورده .

سوله كي پوسته ايله ه ليرا .
(اجنبي مملكتلر ايجين ه دولار)

اږونه وعلان ايشلري ايجين استانبول بوروسه
مراجعت ايديليو .
يازي ايشلرلك مرجهي آفرو مركزيدر .

۱ نجي جلد

آفروده ، ۲۰ كانون ثاني ، ۱۹۲۷

صافي : ۸

صاحب

« کامل انسان » مفهومی

بر فیلسوف شویله دیر : « بکا بر مملکت خلقنک بر زمانده کی قناعتلرینی ، عقیده لرینی سویله بیکز ، اوافق بر خطایله بو مملکتک اوزمانده کی حیات طرزینی ، قبول ایلدکلری مدنیتی توصیف ایدیم . » فی الحقیقه اجتماعی مؤسسه لر ، یاشامه طرز لری وجدانلرده کی قناعته دایانیر . اگر بعض مؤسسه لر فردلرک اعتقادلرینه ، قناعتلرینه اویما بورسه اونلر ایرکچ دکیشمکه محکومدر . هیچ بر قوت اونلری یاشاناماز . بونک ایچوندرکه فردلرک اعتقادلرندن اجتماعی مؤسسه لری ، اونلرک حرکتلرینی ، بائقابه اجتماعی مؤسسه لرندن ، حرکتلرندن وجدانلرده کی عقیده لری استدلال دائماً قابلدر . بر انقلاب تماماً موفق اولایلمک ایچون فردلرک قناعتلرنده ، اعتقادلرنده دکیشیکلک وجوده کتیره سی ایجاب ایلدر . حد ذاتنده موفق اولمش انقلابلر یکدیگرینی تعقیب ایلین ایکی صفحه بی احتوا ایدر ، بری فردلرک اسکی قناعتلرندن ، اسکیدن اینانیلان فکرلرک بر قسمندن آیریلایسی ، دیکری بو صورتله وجوده کلن حیاتک انکشافیدر . صوک انقلابمز بزی اسکی عقیده لرک بر قسمندن آیرمش ، یکی بر حیاته آئمشدر . بزه و بزدن صوکرکی نسله ترتب ایلین وظیفه ایکنجی صفحه بی تحقق ایتدیرمک ، یعنی انقلابک یاراندینی حیاتک انکشافه چالیشمقدر . بو کونک متفکرلرینه ده ترتب ایلین وظیفه انقلابک هانکی فکرلری ، هانکی عقیده لری

بیقدیغی تعیین ایلهمک و بو صورتله یکی حیاتک اساسلرینی تثبیت ایتمکدر .

انقلابمزک دکیشدیردیکی قناعتلرک مهملرندن بری ده « انسان کامل » حقنده کی تلقیدر . ذاتاً مختلف مدنیتلره منسوب جمعیتلرک « کامل انسان » حقنده کی تصورلری آیری آیریدر . اسکی یونان و رومالیرک ، یاخود قرون وسطا حیاتی یاشایان بر جمعیتک « کامل انسان » انموذجنده آرادیغی اوصاف بو کونکندن باشقه در . بو کون مدنی بر ملتده کامل انسان ، شخصییتی بارز اولان فردلره ده نیر . بو نوع شخصییتی بزه کوسته رهمک معیارنده در ؟ بو خصوصده الک ایی تعریفی ، الک دوغرو معیاری نه مه رسن خلاصه ایلهمشدر . بو فیلسوف حقیقی شخصییتی « بالکیز حضوریله اطرافنه مؤثر اولایلن بر قوت خزینه سی اولارق » تعریف اییدیور . مدنی جمعیت بالکیز ، اجتماعی وطیبی محیطنه تأثیر یا پیغمه قادر بو جنس فردلره قیمت ویریر . انقلاب تورک جمعیتنه معاصر مدنیتده الک یوکسک وظیفه لری یامغی مفکوره اولارق تلقین ایلهمشدر . بو مفکوره نک تحقیقی ایچون مدنیتک مشترک اعتقادلرینه و بو میانده « کامل انسان » حقنده کی تلقیسنه ده صاحب اولمغه مجبورز . تورک وطنداشی نه درجه اجتماعی وطیبی محیطنه مؤثر اولاجق قوته مالک ایسه اونستنده حقیقی بر شخصیت اکتساب ایدر و عموم نظرنده قیمت صاحبی اولایلیر .

کامل انسان حقنده کی بوتلقی تربیه مفکوره سنی بزه کوسته ریر . تربیه نک ایدم آلی هیچ شبهه یوق که کامل وطنداش یتیشدیرمکدر . کامل وطنداش ایسه محیطنه تأثیر یا پاییلن ، حقیقی شخصییتی اولان فردلردر . او حالده معلملرک

وظیفه سی کنجلرده بویله بر شخصیت وجوده کتیرمکه چالیشمقدر . علمده بونک ایچوندر . حقیقی علمدرکه فردک قوتی ، بناء علیه محیطنه تأثیر اقتدارینی آرتیریر .

« کامل انسان » حقنده کی بو مدنی تلقی مملکتمز ایچون تماماً یکیدر ، ده دوغروسی کچیردیکمز انقلابلر بزه بو تصورلی تولید ایتمشدر . حالبوکه ده اول کامل انسان تلقیسی هیچ بویله دکلدی . منور ده نیلن فردلر ایچنده هر کسجه الک چوق مقبول عد ایدیلنلر محیطنه مؤثر اولمق ایسته مه یین لاقید انسانلردی . بونلرک حرکتلرنده الک مهم دستور « آدام سنده ... » ، « نه مه لازم ؟ » دن عبارتدی . اطرافلرنده کی انسانلرک یا کلش قناعتلر اورتایه قویدقلری کورولور ، « آدام سنده ! » دیرکچرلر ، مدرسه تدریساتی مضر در بیلیرلر ، « نه مه لازم » دیمکله اکتفا ایدرلر . دماغلرنده او قودقلری کتابلردن آلینمش دوغرو فکرلر واردر . بعضاً بونلر دیلرلرینک اوجنه کلیر ، سویله مزلر . « آدام سنده ... » دستوری اونلرده بو فکرلری جانمز حاله کتیریر .

هیچ بر تأثیرلری ، طبیعت و جمعیت اوزرنده هیچ بر ایزلری اولمایان بو انسانلری اوزمانک افکار عمومی سی تقبیح ایتیهور ، بالعکس مقبول کورویوردی . ذاتاً ترقی جریانه قاپیلماش عاطل جمعیتلر بو نوع انسانلری ایسته ر . مکتبلرده محیطک بو تمایلنه تابع اولارق ، حیات قوتلری سونوک انسانلر یتیشدیریور ، « آدم سنده .. » « نه مه لازم ؟ » دستورینه کوره حرکت ایشدیریوردی .

غريبك مدني تلقيلري يايلاجه بر جوق
قاعتلر كي « كامل انسان » حقنده كي تلقى ده
دكشمكه باشلادی. ملي حياتمزي محافظه ايچون
مجبور اولديغمز مجادله لر بزه شخصيت صاحبي
اولق لازم كلديكني اوكره تدی .

« نه مه لازم ؟ .. » دستوري ايچنده ضعيف
روحلي قالان شخصيتسز فردلر اجتماعي قيمتي
ياواش ياواش غائب ايله دی .

شوقاداركه انتقال دورلرنده مستحاضه حاله
كلن اعتقادلر تماماً غائب اولمايور ، بوكون بيله
ايچمزه ، بوتون حركتلرنده « آدام سنده .. »
دستورينه تابع اولانلر واردر . كنچ نسلي
بوضيف روحلي ، هيچاندن محروم انسانلردن
قورتارمغه مجبورز. بوكون ناصل مدنيت ايچنده
يورومكلكمزه انكل اولان باطل اعتقادلرك
رواج بولماماسي ايچون چاليشيورسه ق جمعيتمرك
قوتله نهمه سنده مانع اولان « آدام سنده ... » و
« نه مه لازم ... » دستوريله حركت ايدنه نلرله ده
مجادله ايتمليز. بو دستورده تابع اولانلرك اك
مهم وصفی لا قیدلك ، وظیفه سنی یا پامقدر .
بونلره قارشى هممرك وضعیتی ، مدنيت ايچنده
قوتله يورومكه عزم ايدنه جمعيتمرك تقبيحني
افاده ايتك اولماليدر . بيلمليزكه بر يرده « بو
بويله دكل آما آدام سنده ... » « بو بويله اولماملي
آمانه مه لازم ... » ده بوب كچلري كورورسك ،
وظیفه قارشوسنده هيچان دويمايان شخصيتسز فردلر
بولورساق قبيح ايتك بزم ايچون بر بورجدر .
چونكه آنجق بو طرز حركتمز انقلاب يولنده
بزه انكل اولان مضر بر دستوري اورتادن
قالدير اچق ، ماضينك نتيجه سي اولان مضر
اعتیادلردن جمعيتي قورتاراجقدر .

محمد امين

علم حركتمري

« فضولى » به عائد

مرحوم سليمان نظيف بكك « فضولى » نامى آلتنده ۱۹۲۶ ده
نشر اولونان كتابى منا-بتيله

سليمان نظيف بك صوك سته لر ائسانده اسكي
ادبياتمه عائد تاريخي تدقيقلرله ده اوغراشيوردي .
بونلر آراسنده اك مهمي ، ۱۹۲۶ ده نشر ايديلن
« فضولى » سيدر . كتاب باشدن باشه « فضولى » نك
سنيلكني اثبات ايتك ، و ايتك دفعه ميندانه قويديم
« فضولينك شيعيلكي » حقيقتي رد ايتك مقصديله
يازيلشدر ديه بيليرم . . . مرحوم (۲۰ حزيران ۱۹۲۶) ده
كتابك بر نسخه سني بكا هديه ايتديكي زمان ، بو
مقصديني آچيقدن آچيغه اعترافدن چكينه مش
و كتابي حقنده كي دوشونجه لرعي سربستجه يازمه مي
ايتمه مشدي . بوكون ، مرحومك بو آرزوسني ايفا ايله
« فضولى » حقنده كي جلدی قيصه جه تحليل وتقييد ايديه جكم .
مورخ ومنقد اولق ايچون ايجاب ايدنه سكون
واعتدالدين محروم و تماميله حسياتنه مغلوب بر صنعتكار
اولان سليمان نظيف بك ، بو ۱۷۰ صفحه لك اثرى
يازاركن بر مقصد كوزه تيوردى : فضولينك شيعي
اولماديني اثبات ايتك ! بونده كي باشليجه سائق ده ، تماميله
حسي و وطن پرورانه ايدى : چونكه او ، كندى آرزوسنه
رغماً ، غير مشعور اولارق « شيعيلك » ي « ايرائيلك »
عد ايديبور ، و اوكا قارشى مدهش بر خصومت
بسليردى . (۱۹۱۴) ده توركيچلر عليهنده يازديني
مقاله لرك برنده « شيعي مذهبده بر توركه قيز
ويرميه جكني » اعتراف صورتيله ، قرون وسطائي
مذهب دوشونجه لرندن قورتولماديني كوسترمشدي .
ايتنه ينه بوتأثير آلتنده بو كتابده « شاه اسماعيل
صفوي » ي « طالعك و تاريخك شياريق بر جوجوغي ،
بر سرخوش » عد ايديه جك قدر تاريخي تحريفدن
چكينه ديكي كي ، اونك شاعرلكني ده عادتاً انكار
ايتك ايتيور . شاه اسماعيلك ملت كتبخانه سنده كي
جوق اكسيك و يالكز دني منظومه لرني محتوي بر
مجموعه يي كوره بيلديكي ايچون ، نظيف بكك بوخصو-
صده آلدانه سني معذور كوره بيليرز ؛ لكن « صفوي
سلطنتي قورمق » كي بوبوك بر تاريخي حادثه نك
قهرمانى اولان بو تورك حكمداريني « علي العاده
بر شياريق جوجوق » عد ايتك ، تاريخاً جوق
ياكلشدر . ايرانك بو دور تاريخي آنجاق عثمانلي
وقعه نويسلرينك عليهدار كوزلريله كوره ن « سليمان
نظيف بك » ، بوخصوصده قرون وسطائي معنايله
« عثمانلي و طبرورلكي » يانمقده ، حتى ، نيم « شاه
اسماعيل » قارشى فضله توجهكار اولديغمي سويله مكده در .
حالبوكه نيم ياديم ، هر مورخك تعقيب ايتمكه مجبور
اولديني « بيطرفانه » حركتدن باشقا برشي دكلدر ؛
اسكي عثمانلي وقعه نويسي كوزيله دكل بوكونكي مورخ
كوزيله باقيلديني زمان ، « شاه اسماعيل » ك جداً
بوبوك برسياني تاريخي اولديني ، وجوده كتيرديكي
اترك عظمت و اهميتيله در حال آ كلاشيلير .

ايتنه بو ايضاحات ، « فضولى » حقنده كي بو
كتابك ماهيتني و اوكا « تاريخي » بر قيمت اسناد
اولونامايه جعني بك اعلا كوستره بيلير . چونكه اثر ،
باشدن باشه ، فضولينك سنيلكني اثباته چالیشان بر
« مدافعه نامه » در . حالبوكه نيم ، فضولينك شيعيلكني
اورته يه قويديم زمان ، امله كن مختلف تاريخي وثيقه لرك
نتيجه سني كوسترمكدن باشقا برشي يانمادم .
« سام ميرزا » نك تذكره سنده ، « صادق » ده ،
« عالي » ده ، « حسن چلي » تذكره سنيك مختلف
محللرنده ، « كشف الظنون » ده « فضولى » به عائد
معلوماتي ايتك دفعه بولوب طوبلايان و نشر ايدنه
نيم ، « كليات فضولى » به مقدمه اوله رق يازديم
مقاله ، « فضولى » ايچون حاضرلاديم بوبوك بر
مونوگرافينك جوق كوجوك بر خلاصه سندن عبارتدر .
سليمان نظيف بك نيم كوسترديكم مأخذلردن اعظمي
نسبتده استفاده ايتديكي حالده ، اونلري كندى بولش
كي ، بوندن هيچ بحث ايتمه مكده ، آنجاق بني
تقييد ايتك ايتنه ديكي نقطه لرده اسمي ذكر ايتمكه در .
مع الاسف بوتورلور حركتلر ، بوتون علمي تعامللره منافي
اولديني كي ، حد ذاتنده ده باشقاسنه عائد اولان برحق
غصب ماهيتنده در . نظيف بكك « فضولى » ي
« سني » يانق ايچون كوسترديكى مثاللري اولجه
كاملاً كورمش و هيسنه آيري آيري جوابلر و برمشدم ؛
بناءً عليه بو كتابده يكيدين جواب ويرمه مي ايجاب
ايديه جك برشي بولمادم . يالكز نظيف بك بو اثرنده
سائر برطاقم كله او بونلري و مغالطه لر آراسنده ،
يكي بر ادعاده داهابولونيوركه ، اونى ده كوسترمك وجواني
ويرمك ايتهرم : بوبوك تورك عالمي « كاتب چلي »
فضولينك « حكما » و « اماميه » مذهبنه كوره
يازديني « مطلع الاعتراف » آدلى بر اثريني كوردديكني
سويله رك ، فضولينك شيعيلكي مسئله سني بر بدهات
حاله سوققده در . سليمان نظيف بك ، بوني رد ايديه .
بيلمك ايچون ، بوفاده نك مشوش اولديغني و بر آدامك
عين زمانده « حكما » دن و « اماميه » دن اولاميه جعني
ايلري سوره رك « كاتب چلي » ي تهليل ايديبور .
بومثله لري سليمان نظيف بكدن و امثالندن جوق اي
بيلن ، او قوديني آ كلاديغنده كيسه نك شهبه سي
اولمايان « كاتب چلي » به قارشى بويولده اعتراض ،
جوق جرأتكارانه بر حركتدر . بو كتاب يكي چيقديني
ائشاده ، مدرس احمد نعيم بكك ده بولنديني بر مجلده
نظيف بكك بومثله يي مناقشه ايديبوردق . نظيف بك ،
بر آدامك عين زمانده « حكما » دن و « اماميه » دن
اولوب اولاميه جعني حقنده نعيم بكك مطالعه سنه
مراجعت ايتدى ؛ نعيم بك بك طبيعي اولارق
« كاتب چلي » به حق ويردى ... عثمانلي استيلا سندن
صوكرا زواللي فضولينك « سني » تعصب قورقوسندن
ايتراسته من يازمغه مجبور اولديني بش اون مصراعي
ايلري سوره رك بوتون و تاريخي دليللري رد و انكاره
قالقيشمق ايچون ، يا بوكونكي تاريخ اصوللرينه تماماً
بيكانه اولق ، ياخود ، قرون وسطايه خاص مذهب
تعصبندن حالا قورتولماماق ايجاب ايدر . سليمان نظيف
مرحومده بوايكي شرط عين زمانده موجوددى ؛
بناءً عليه و طبرورانه بر غيرتله « فضولى » ي سنيكشدرمك
ايتنه سني طبيعي كورمه لي يز .

کجهجی زاده عزت منلا

و
— ۱۲۴۳ سفرینک تمادینه مخافتله —

قلم آلدینی وطنپرورانه و مسروره بر لایحه

مقدمه که فقه اولی جهان خراب
ایر آتی مدافعه علان خراب
- عزت منلا -

«مورا اختلالی» اوزرینه اورا روملرینه امتیاز
و بر دیرمک ایستنه روس، انگلیز، فرانسه حکومتلری
بر کون ناکهانی «ناوارین» اوکنه دونامالری
سوق ایتدیلر و لیمانده یاتان تورک فیلوسوفی یاقدر دیر
(۱۸۲۷-۱۲۴۳). صوکر اقباحتی تورک قایدانلرینه
یوکلهمکی کافی گورمه یه رک مورا خریستانلری حقنده
ایسته دکلری تکرار و تشدید ایتدیلر. سفیرلری استانبولدن
کیتدی. و ایسته دیکی شیلری قبول ایتدیرمه یه یو تورک
عسکرلرینک تحشینی کورن روسیه آلتی آی صوکر
حدودلردن تجاوزده باشلادی. تورکیه نکل آئنده عسکر
یوقدی. ایکی سنه اول یکچیریلر اورتادن قالدیرلش،
«نظام جدید» تشکیل قیده هنوز و بالطبع تکمل
ایتدیرلمه مشدی. روس اوردولری قولایقله
مملکته کیردی. «طولچی»، «ایساجی»،
«ابرائیل» کبی قلملری آلدی. «وارنا» بی
قارادن، ده کیزدن صیقیشدیرمه باشلادی. بر آز
صوکراده ضبط ایتدی. «مورا» کندی حالنه
براقلمش، ذخیره کوندیرلمه مش، سر عسکر
بولونان - مصر والیسی محمد علی پاشانک اوغلی -
ابراهیم پاشاده مملکته دونوویرمشدی. فرانسلر
قولایقله مورا یه کیردیلر، و بریونان اداره سی تشکیل
ایتدیلر. بوکارغما تورکیه، فرانسلرله بوزوشامادی.
بالعکس انگلیز، فرانسلر ایلچیلری استانبولده جاغیردی.
هر ایکسی حرمت و التفاتلرله قارشیلادی. مورا
مسأله سی حقنده کندیلرله هان مذاکره باشلادی.
بو اعتبارله محاربه یه پک معناسز کیرلش اولدی. دها
دوغریسی مورا امتیازینه راضی اولدقدن صوکر محاربه ده
دوام و اصرار بودالقدی. روسیه دورموردی :
روم ایلدن ایلرله دیکی کی آنادولوطرفندن ده «آخسکه»،
«قارص» قلملری آلاق ایچرله سارقدی. ایکی
سنه سورن محاربه نکل صوکلرینه دوغرو بر طرفدن
«ادرنه» یه، اوتنه طرفدن «ارضروم» ده دایاندی.
تورکیه آلم برهزیمته اوغراددی. «ادرنه» معاهده سیله
دوستان نه لر ایسته دیسه هبسی پک جوق فضله سیله
قبول ایتدیلدی. (۱۸۲۹-۱۲۴۵) زوالی تورکیه،
یونان حکومتی طانیدی، بر جوق برلری - برخیلی
تضمیناتدن باشقا - روسیه یه بر اقدی. مملکتینه، صریحه یه
امتیازلر و اراضی ویردی

«فضولی» رساله سنده، بو یوک شاعرک حیاته
وزمانه عایدیکی هیچ بر شی یوق کیدیر. «کلیات فضولی»
مقدمه سنده و بر دیکمز معلوماتدن فضله اولارق بو آرده
یالکزی ایکی کوچوک نقطه کوزه چارپیور: (۱) -
کاتب چلبی نکل مطبوع «کشف الظنون» نده فضولینک
وفات تاریخی ۹۷۱ اولارق کوستریلیدیکندن بونک
یا کلیشلفنی مقدمه مده سوبله مشدم. مؤلفک بالذات یازدینی
نسخه یی تدقیق ایدنه سلیمان نظیف بک «کاتب چلبی»
نکل دوغرو اولارق ۹۶۳ یازدینی سوبله یه رک بو
یا کلیشی تصحیح ایتکده در. (۲) - «صحت و مرض»
رساله سنک اصل اسمی «روحنامه» اولدینی دو قوتور
حسین زاده علی بکده کی نسخه دن نقلاً سوبله مکده در.
ایسته بو ۱۷۴ صحیفه لک کتابده شیمدی یه قدر
بیلمه یی یکی معلومات، ساده جه بو ایکی کوچوک
فقره دن عبارتدر. او دورک تاریخی و ادبی حیاتی
حقنده و بالخاصه جوق مجهول بر ساحه اولان آذری
ادبیاته داتر پک ابتدائی معلومات صاحبی اولان سلیمان
نظیف بک، کلیات فضولی مقدمه سنده کی معلوماتی
شخصی مطالعه لرله توسیع و تزئیندن باشقا بر شی
یاغماش، حتی اورالده کی بعض یا کلیشلفلر مزی ده
عیناً آئشدر. مثلاً (صحیفه ۶۲) ده فضولینک
مدوحی اولان «ابراهیم سلطان» ک «ابراهیم خان
موسلو» اولدینی عیناً قبول و ذکر ایتکده در.
حالبوکه موخر تدقیقاتمه کوره بو «ابراهیم سلطان»،
«جامی» خلاصه کوزله شعرلر یازان صنعتکار
صفوی شهزاده سی «ابراهیم سلطان» در. کذلک
اونک ممدوحلردن «ویس بک»، «بایات قبیله سنه
منسوب امرادندر. صوکر، سلیمان نظیف بک فضولینک
منسوب اولدینی «بایات» قبیله سی حقنده جوق ابتدائی
معلومات و برپیور، حالبوکه «تورکیات مجموعه سی» نکل
برنجی جلدنده «اوغوزاتلولوزینه عائد نوطلر» عنوانی
مقاله مزده بو خصوصه اوزونجه معلومات ویرمشدک.
«لیلا و مجنون» حقنده ادبیات فاکولته سی آذولردن
علی نهاد بکک نظارتم آئنده حاضرلامش اولدینی
پک قیمتی دو قوتورانه زینه مراجعت ایدیلک الزمدی؛
نظیف بک کوچوک بر حاشیه ده بوندن بحث ایتدیکی
حاله، هر نه دنسه اوکامراجعت لزومنی حس ایتمه مش
و «لیلا و مجنون» ک بسیط بر خلاصه سی ویرمکله
اکتفا ایتشدر. «فضولی یه کیملرک نفوذ و تأثیری
اولدی» و «فضولی یی اخلاف ناصل تقدیر ایتدی»
سر نامه لی بحثلره کلنجه، مؤلفک بو آغیر و مشکل
مباحثی یازه بیلک ایچون نه قدر حاضرلقسز اولدینی
بوراده در حال کوزه چارپیور. فی الحقیقه، بو مسئله لر
لایقله یازه بیلک ایچون تورک ادبیاتنک مختلف
لهجه لرله یازان شاعرلری پک اطرافلی بر صورتده
تدقیق ایتش اولق یعنی ادبیات تاریخمزی اطرافله
بیلک ایجاب ایدردی... مع مافیه، علم عالمی ایچون
یکی معلوماتی احتوا ایتمه سنه و جوق برلرله تاریخی
حقیقتلرله تمامأشد و عندی مطالعه لرله مالا مال اولما سنه
رغماً، دکری بر صنعتکارک فضولی حقنده کی
تحسینلری کوسترمک اعتبارله اثرک دفته شایان
اولدینی ده علاوه ایدم.

کوبه یی زاده محمد فواد

استانبول دارالفنوننده «تورک ادبیات تاریخی» مدوسی

ایسته بو محاربه هنکامه سنک اورتالریته دوغرو،
یعنی مغلوبیت قطعی بر هزیمت شکلی دها آلماندن
شاعر «کجهجی زاده عزت منلا» «حربک صلحه
تخویلده کی خیر و منفعتی متضمن دفتردار کیسه داری
الحاج عمر راسم افندی ایل برلکده غرور اقبال ایل
بر آز درشت و درستهجه» بر لایحه قلمه آلدی [*]
پادشاهی ابقاط ایتک ایسته دی. عطا تاریخنک، حکیم
باشی بهجت افندی دن نقلاً افاده سنه کوره «لایحه یی
تقدیم ایتکده سر عسکر خسرو پاشا ایل قائم مقام
احمد خلوصی پاشا واجله رجال دولت علیه دن فرط
اقبالده هان اسلافنه یاناشش اولان رئیس پرتوافندی
حضوره جلب و لایحه مذکوره کندولرینه اراشه
ورایلرینی طلب زمیننده (شولایحه یی بئیکزده مطالعه
ایدک. اگر مألنه امتثال لازمه بر کرده ابراز
و اجرای شورای عمومیه دن صوکر طرفه عرض
ایدک. اقتضای وجهله حرکت ایدم. اگر مفادی
سقطه و خرافاتدن عبارت ایسه قائلنه قلماً جواب
ردومسکت اعطا اولونسون) اراده سیله لایحه مذکوره
مشارالیه اعطا ایدلش، و عزت منلا اولنرک
تحریکله غضبه اوغرایه رق سورولشدر. وقعه نکل
اساسی بو لایحه اولقله برابر حقیقتک، عطا تاریخی
افاده سنندن بر آز فرقی اولدینی بعضی وثیقه لردن،
از جمله کجهجی زاده «رشاد فؤاد بک» مرحومک
بر مقاله سیله [**] سر عسکر خسرو پاشانک اوراق
آراسندن چقان ایکنجی عمودک بر تحریری اراده سنندن
صراحه آ کلاشیلور. رشاد فؤاد بک دیورکه :
«... محاربه علیه نه یازدینی لایحه یی حضوره
تقدیم ایتنه دن بعض احباسنه کوسته رمه سی یوزندن
حاصل اولان تأثیرات و از جمله جودت پاشا مرحومک
شفاهاً طرف عاجزانه مه واقع اولان افاده سنه کوره
بو آراق حضورده بولونان رئیس الاطبا بهجت افندی یه
عزت منلانک بویولده بر لایحه احضار ایتدیکی قرین سمع
عالی اولدینی بیان بویورماسی اوزرینه مشارالیه بهجت
افندی طرفندن :

— اوت، اویله بر لایحه سی وار !

بولنده واقع افادات، غضبی تحریک و تشدید
ایله مش «در. بو لایحه وطنپرور شاعرک فلاکت
سبب اولدینی ایچون سرایدن یتیش عطا بکک ایکنجی
محمودی صیانت ایدر بر افاده یله وقعه یی بر آز آقیری
قلمه آلدینی حسن ایدیلیور. پرتوافندی (پاشا) نکل
شاعری قتلدن قورتاردینی حکمدارک تحریری
اراده سنده صراحه اوقونقده در. محقق اولان
برشی وارسه عزت منلانک مطالعه نامه سنندن غضبه
کلن پادشاه، مشهور عاکف و پرتوافندی (پاشا) لره
مشترک بر «لایحه جوابیه» قلمه آلدیرمشدرکه
هرایکی ذات، پادشاهک فکرینه ضد بر ملاحظه
درمیانته جسارت ایدمه دکلری ایچون مدافعه ایل
«عزت منلا لایحه سی» فی خطالی کوسته رمشدر.
بوتون بونلردن دها صوکر بحث ایتک اوزره
اولا «عزت منلا» نکل شخصیتی و حیاتی بر آز
آ کلامق ایتیورم :

[*] عطا تاریخی، جلد ۳، صحیفه ۱۱۶

[**] «تاریخ انجمنی مجموعه سی» جزء ۴۱